

Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy
a Dinasyddiaeth Fyd-eang

Mapio'r
Cwricwlwm

ADCDF A'R FfLIRh

Blwyddyn 6

Y Fframwaith
Llythrennedd a
Rhifedd Cenedlaethol

ystyr arweiniad iaith strategaethau
geiriau technegau gramadeg cydweithio
syniadau rhifeg dysgu
rhuglder sgiliau
astudio darllen gweithgareddau
deallusrwydd adnoddau
cywirdeb ysgrifennu
atalnodi addysg sillafu dealltwriaeth
ymresymu barnau gwybodaeth cwestiwn

Lluniwyd y ddogfen hon gan:

Grŵp Swyddogion ADCDF Cymru Gyfan i gefnogi ysgolion sy'n cyflwyno'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol trwy weithgarwch ADCDF.

Gyda Chymorth gan:

Datblygu Cymunedau Dysgu Byd-eang Hyderus - prosiect a ariennir gan yr Undeb Ewropeaidd

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi cael ei gynhyrchu gyda chymorth yr Undeb Ewropeaidd. Mae cynnwys y cyhoeddiad hwn yn gyfrifoldeb llwyr CBS Castell-nedd Port Talbot o ran darparu'r prosiect a ariennir gan yr UE ac nid ydyw mewn unrhyw ffordd yn adlewyrchu barn yr Undeb Ewropeaidd.

Gwybodaeth

Datblygwyd yr adnodd hwn i roi gwybodaeth a syniadau i chi er mwyn darparu'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol trwy weithgarwch a phrosiectau sy'n cefnogi Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang.

Fframwaith Llythrennedd

Mynegai

LLAFAREDD			
Tudalen	Elfennau	Agweddau	Adnoddau
08	Datblygu a chyflwyno syniadau a gwybodaeth	Siarad	Ysgol Gynaliadwy
09			Cyflwyniad Masnach Deg
10			Gemau Masnach Deg
11		Gwranddo	Send my friend
12			Gerddi Bywyd Gwylt
13			Trafod Ymweliad
14		Cydweithio a thrafod	Lleihau Gwastraff
15			Arbed Ynni

DARLLEN			
Tudalen	Elfennau	Agweddau	Adnoddau
16	Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth	Strategaethau darllen	Paneli Solar
17			Hinsawdd Hurt
18			Hinsawdd Hurt
19			Climate Choices
20	Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd	Darllen a deall	Hinsawdd Hurt Cymorth Cristnogol
21			World Stories
22		Ymateb a dadansoddi	Coed Brodorol
23			Gwaith Eco
24			Newyddion Eco 2
25			Asesu Cyfoedion

Fframwaith Llythrennedd

Mynegai

YSGRIFENNU			
Tudalen	Elfennau	Agweddau	Adnoddau
26	Trefnu syniadau a gwybodaeth	Ystyr, diben, darllenwyr	Gwaith Eco
27			Coed Brodorol
28			Llythyr at AC
29			Cyflwyniad Masnach Deg
30			Sgript ffilm
31			E-lyfr
32		Strwythur a threfn	Arolwg Mawr Adar yr Ardd
33			Planhigion sy'n denu gwenyn
34			Gerddi Ysgol
35			Poster Gerddi Ysgol
36			Adroddiad Llywodraethwyr yr Ysgol
37			Mapiau Meddwl
38	Ysgrifennu'n gywir	Iaith	Adroddiad ar ymweliad safle
39		Gramadeg, atalnodi, sillafu, llawysgrifen	Llythyr sy'n dwyn perswâd
40			Cerdd ADCDF

Fframwaith Rhifedd

Mynegai

DATBLYGU RHESYMU RHIFIADOL		
Tudalen	Elfennau	Adnoddau
41	Nodi prosesau a chysylltiadau	Adroddiadau Tywydd
42		Blychau adar
43		Arolwg Traffig
44	Cynrychioli a chyfathrebu	Adroddiad ar swm yr ynni a ddefnyddir
45		Arolwg Mawr Adar yr Ysgol
	Adolygu	

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF		
Tudalen	Elfennau	Adnoddau
46	Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau	Send My Friend
47		Arbed Ynni
48	Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymarebau	Hippo the Water Saver
49		Amrywio rysâit
50		Cynllun Lleihau Gwastraff
51		Gwastraff a ailgylchir v gwastraff na gaiff ei ailgylchu
52	Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau gwaith pen a rhai ysgrifenedig	Ymchwilio i Dreuliant
53		Sawl un?
54	Amcangyfrif a gwirio	Siop Fwyd Masnach Deg
55		Ynni Adnewyddadwy
56	Rheoli arian	Menter fach
57		Bore Coffi Masnach Deg
58		Cynnyrch Lleol

Fframwaith Rhifedd

Mynegai

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Tudalen	Elfennau	Adnoddau
59	Hyd, pwysau, màs, cynhwysedd	Milltiroedd bwyd
60		Wythnos cerdded i'r ysgol
61		Coginio byd-eang
62	Amser	Amserlenni cludiant cyhoeddus
63		Amseroedd cerdded
64	Tymheredd	Tymereddau dyddiol
65		Ystodau tymheredd
66	Arwynebedd a chyfaint, ongl a safle	Plannu llysiau
67		Dylunio gwelliannau ynni
68		Datblygu cynaliadwy yn eich cymuned

DEFNYDDIO SGILIAU DATA

Tudalen	Elfennau	Adnoddau
69	Casglu a chofnodi data. Cyflwyno a dadansoddi data. Dehongli canlyniadau	Archwiliad Dysgwyr Masnach Deg
70		Arolwg Mawr Adar yr Ysgol yr RSPB
71		Dehongli Canlyniadau Arolwg
72		Send a cow
73		Wythnos Ddigidol

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Siarad

Mae dysgwyr yn gallu:

- Mynegi problemau a syniadau'n glir, drwy ddefnyddio geirfa arbenigol ac enghreifftiau

Ysgol Gynaliadwy

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Treuliant a Gwastraff

Cyfrannu at drafodaeth am y ffyrdd y gall yr ysgol fod yn fwy cynaliadwy.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Siarad

Mae dysgwyr yn gallu:

- Siarad yn glir, gan ddefnyddio iaith ffurfiol ac amrywio mynegiant, tôn a sain i ddal sylw'r gwrandawyr

Cyflwyniad Masnach Deg

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Gwneud cyflwyniad ar fod yn ysgol Masnach Deg i'r llywodraethwyr neu i wasanaeth yr ysgol.

Dolen:

<http://fairtradewales.com/>

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Siarad

Mae dysgwyr yn gallu:

- Archwilio materion heriol neu ddadleuol drwy chwarae rôl am gyfnod estynedig

Gemau Masnach Deg

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Cymryd rhan mewn gweithgaredd chwarae rôl, megis gêm 'Banana Split'
Cafod neu'r gêm 'Paper Bag'.

Dolen:

www.cafod.org.uk/Education/Primary-schools/Fair-trade

<http://learn.christianaid.org.uk/YouthLeaderResources/pbag.aspx>

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Gwrando

Mae dysgwyr yn gallu:

- Gwrando'n astud ar gyflwyniadau a dangos dealltwriaeth o gasgliadau neu farn y siaradwyr

Send My Friend

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Gwyllo ffilm am blant nad ydynt yn mynd i'r ysgol ac ysgrifennu adroddiad newyddion.

Dolen:

www.sendmyfriend.org/resource_type/video

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Gwrando

Mae dysgwyr yn gallu:

- Gwrando'n astud ar gyflwyniadau a dangos dealltwriaeth o gasgliadau neu farn y siaradwyr

Trafod Ymweliad

ADCDF: Diwylliant a Hunaniaeth

Gwyllo ffilm am blant nad ydynt yn mynd i'r ysgol ac ysgrifennu adroddiad newyddion.

Dolen:

www.sendmyfriend.org/resource_type/video

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Gwrando

Mae gwrandawyr yn gallu:

- Ymateb i eraill â chwestiynau a sylwadau sy'n canolbwyntio ar resymau, goblygiadau a'r camau nesaf

Gerddi Bywyd Gwyllt

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Gweithio fel grwp gyda darparwr allanol i gynllunio gardd bywyd gwyllt.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Cydweithio a thrafod

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cyfrannu'n ystyrlon at drafodaeth grwp i gyflawni'r canlyniadau y cytunwyd arnynt

Lleihau Gwastraff

ADCDF: Amgylchedd Naturiol, Treuliant a Gwastraff, Newid yn yr Hinsawdd

Helpu i baratoi gwasanaeth am leihau gwastraff a pham ei fod yn bwysig.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

LLAFAREDD

Elfennau: Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

Agweddau: Cydweithio a thrafod

Mae dysgwyr yn gallu:

- Ategu pwyntiau mewn trafodaethau grwp, gan gytuno neu anghytuno a rhoi rhesymau

Arbed Ynni

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Cymryd rhan weithredol mewn trafodaeth grwp i gynllunio ymgyrch arbed ynni ar gyfer yr ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DARLLEN

Elfennau: Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth

Agweddau: Strategaethau darllen

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio amrywiaeth o strategaethau i ganfod gwybodaeth, e.e. *darllen yn gyflym a darllen yn graff*

Panelli Solar

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Darllen adroddiadau papur newydd yn gyflym/graff fel rhan o brosiect ar baneli solar.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DARLLEN

Elfennau: Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth

Agweddau: Strategaethau darllen

Mae dysgwyr yn gallu:

- Darllen yn fanwl, gan wneud nodiadau at ddibenion penodol

Hinsawdd Hurt

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Cyfoeth a Thlodi

Defnyddio pecyn Hinsawdd Hurt Cymorth Cristnogol. Darllen y “country profiles” a straeon Champa a Fatimata yn yr astudiaethau achos.

Dolen:

http://learn.christianaid.org.uk/TeachersResources/primary/crazyclimate_resource.aspx

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DARLLEN

Elfennau: Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth

Agweddau: Strategaethau darllen

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio'r rhyngrwyd

Hinsawdd Hurt

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Cyfoeth a Thlodi

Defnyddio astudiaethau achos pecyn Hinsawdd Hurt Cymorth Cristnogol.

Dolen:

http://learn.christianaid.org.uk/TeachersResources/primary/crazyclimate_resource.aspx

DARLLEN

Elfennau: Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth

Agweddau: Strategaethau darllen

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio'r rhyngrwyd

Newid Hinsawdd

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Cyfoeth a Thlodi

Darganfod sut mae newid yn yr hinsawdd yn effeithio ar bobl o wahanol wledydd.

Dolen:

www.climatechoices.org.uk/pages/cchange1.htm

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DARLLEN

Elfennau: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

Agweddau: Darllen a deall

Mae dysgwyr yn gallu:

- Dangos dealltwriaeth o brif syniadau a manylion arwyddocaol gwahanol destunau ar yr un pwnc

Hinsawdd Hurt Cymorth Cristnogol

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Cyfoeth a Thlodi

Defnyddio astudiaethau achos pecyn Hinsawdd Hurt Cymorth Cristnogol. Mewn grwpiau, creu 'Coeden Broblemau' Newid yn yr Hinsawdd yn seiliedig ar yr wybodaeth, gan nodi'r achosion yn y gwreiddiau, yr effeithiau yn y canghennau a syniadau i'w datrys yn y ffrwythau. Annog y disgyblion i ychwanegu eraill.

Dolen:

http://learn.christianaid.org.uk/TeachersResources/primary/crazyclimate_resource.aspx

DARLLEN

Elfennau: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

Agweddau: Darllen a deall

Mae dysgwyr yn gallu:

- Casglu syniadau na chânt eu nodi'n benodol, e.e. *safbwyntiau neu agweddau awduron*

World Stories

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau

Darllen y chwedl Ffilipino hon. Beth yw neges y chwedl?

Dod o hyd i 2 chwedl arall o wledydd gwahanol sy'n dangos pwysigrwydd cydweithio.

Dolen:

www.worldstories.org.uk/stories/story/42-turtle-and-monkey/english

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DARLLEN

Elfennau: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

Agweddau: Ymateb a dadansoddi

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cymharu a chreu cysylltiadau, e.e. *blaenoriaethu, categoreiddio, rhwng gwybodaeth a syniadau o ffynonellau gwahanol*

Coed Brodorol

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Casglu a darllen gwybodaeth, e.e. *llyfrau, taflenni, y rhyngrwyd, wrth baratoi i ysgrifennu cyfarwyddiadau ar sut i gael gafael ar goeden frodorol a'i phlannu.*

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DARLLEN

Elfennau: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

Agweddau: Ymateb a dadansoddi

Mae dysgwyr yn gallu:

- Gwahaniaethu rhwng ffeithiau, damcaniaethau a safbwyntiau

Newyddion Eco

ADCDF: Popeth

Ymateb i erthyglau papur newydd sy'n berthnasol i'r ADCDF gyda safbwyntiau gwahanol, e.e. *safleoedd ffermydd gwynt/solar, argae/morlyn llanw, "ffermydd enfawr", mewnfudo.*

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DARLLEN

Elfennau: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

Agweddau: Ymateb a dadansoddi

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cymharu safbwynt awduron gwahanol ar yr un pwnc, *e.e. a yw llygod mawr yn boen neu'n bla?*

Newyddion Eco 2

ADCDF: Popeth

Defnyddiwch yr erthyglau papur newydd a ddefnyddir ar y dudalen flaenorol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DARLLEN

Elfennau: Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

Agweddau: Ymateb a dadansoddi

Mae dysgwyr yn gallu:

- Ystyried a yw testun yn cyfleu gwybodaeth a syniadau'n effeithiol

Asesu Cyfoedion

ADCDF: Popeth

Asesiad cyfoedion o waith ysgrifenedig disgyblion ar bynciau, e.e. *materion Masnach Deg, anifeiliaid sydd mewn perygl.*

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Ystyr, dibenion, darllenwyr

Mae dysgwyr yn gallu:

- Addasu arddull ysgrifennu i gyd-fynd â'r darllenwr a'r diben, *e.e. dull ffurfiol ar gyfer darllenydd anhysbys, dull syml ar gyfer darllenwyr ifanc*

Gwaith Eco

ADCDF: Popeth

Ailysgrifennu cofnodion eich cyngor Eco-ysgolion ar gyfer disgyblion yn y dosbarth derbyn.

Ysgrifennu côd Eco i rieni ei ddefnyddio gartref.

Ysgrifennu crynodeb o'ch gweithgareddau ADCDF yr hanner tymor hwn ar gyfer cylchlythyr eich ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Ystyr, dibenion, darllenwyr

Mae dysgwyr yn gallu:

- Ysgrifennu disgrifiad cynhwysfawr o'r pwnc neu thema

Coed Brodorol

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Ymchwilio i sut i ddod o hyd i goeden frodorol a'i phlannu, ac ysgrifennu cyfarwyddiadau. Llunio cyfarwyddiadau ar gyfer gofalu am y goeden ifanc wrth iddi dyfu.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Ystyr, dibenion, darllenwyr

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio amrywiaeth o strategaethau i gynllunio ysgrifennu, e.e. *nodiadau, diagramau, siartiau llif*

Llythyr at Aelod Cynulliad (AC)

ADCDF: Popeth

Gwneud nodiadau i'ch helpu i ysgrifennu llythyr at eich Aelod Cynulliad (AC) yn gwneud cais am gefnogaeth ar gyfer prosiect penodol, megis lleihau swm y siwgr mewn diodydd neu fwyd, neu lythyr at y cyngor yn gofyn am gymorth i ddatblygu llwybr diogel i'r ysgol gan hyrwyddo beicio neu gerdded.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Ystyr, dibenion, darllenwyr

Mae dysgwyr yn gallu:

- Archwilio gwahanol ffyrdd o gyflwyno gwaith a'u defnyddio'n briodol, e.e. *delwedd sy'n symud, sleidiau, troslais*

Cyflwyniadau Masnach Deg

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau, Cyfoeth a Thlodi

Llunio nifer o gyflwyniadau yn hyrwyddo Masnach Deg yng nghymuned eich ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Ystyr, dibenion, darllenwyr

Mae dysgwyr yn gallu:

- Archwilio gwahanol ffyrdd o gyflwyno gwaith a'u defnyddio'n briodol, e.e. *delwedd sy'n symud, sleidiau, troslais*

Sgript ffilm

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau, Cyfoeth a Thlodi

Ysgrifennu sgript ffilm am hawliau plant ar draws y byd.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Ystyr, dibenion, darllenwyr

Mae dysgwyr yn gallu:

- Archwilio gwahanol ffyrdd o gyflwyno gwaith a'u defnyddio'n briodol, e.e. *delwedd sy'n symud, sleidiau, troslais*

E-lyfr

ADCDF: Hunaniaeth a Diwylliant

Creu e-lyfr am eich ysgol a'ch cymuned a'r gyfer disgyblion newydd yr ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Strwythur a threfn

Mae dysgwyr yn gallu:

- Addasu strwythurau mewn ysgrifennu ar gyfer cyd-destunau gwahanol, e.e. *adrodd ar ddigwyddiad, ymchwiliad neu arbrawf*

Arolwg Mawr Adar yr Ardd

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Adrodd ar sut y gwnaethoch baratoi, casglu gwybodaeth a dadansoddi canlyniadau “Arolwg Mawr Adar yr Ardd” yr RSPB yn eich cymuned.

Dolen:

<http://www.rspb.org.uk/schoolswatch/>

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Strwythur a threfn

Mae dysgwyr yn gallu:

- Addasu strwythurau mewn ysgrifennu ar gyfer cyd-destunau gwahanol, e.e. *adrodd ar ddigwyddiad, ymchwiliad neu arbrawf*

Planhigion sy'n denu gwenyn

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Ysgrifennu llythyr yn gofyn i bobl ddod â phlanhigion sy'n denu gwenyn i'r ysgol fel rhan o brosiect i greu ardal wenyn.

Dolen:

www.ibrabeeworldproject.com

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Strwythur a threfn

Mae dysgwyr yn gallu:

- Ysgrifennu cyflwyniad effeithiol sy'n gosod y cyd-destun a'r diben, cydbwysedd addas rhwng ffeithiau a safbwyntiau, casgliad cryno a chlr

Gerddi Ysgol

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau

Ysgrifennu am fanteision ac anfanteision defnyddio rhan o'r iard chwarae/maes parcio'n ardal i blannu gardd ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Strwythur a threfn

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio elfennau a chynllun i gyflwyno gwybodaeth a syniadau'n eglur

Poster Gerddi Ysgol

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau, Amgylchedd Naturiol

Gwnewch bosteri yn dangos manteision ac anfanteision gardd yr ysgol yn erbyn tarmac - gwelwch y dudalen flaenorol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Strwythur a threfn

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio elfennau a chynllun i gyflwyno gwybodaeth a syniadau'n eglur

Adroddiad Llywodraethwyr yr Ysgol

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Treuliant a Gwastraff

Ysgrifennu adroddiad i'r llywodraethwyr yn egluro canlyniadau ymgyrch Arbed Ynni'r ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

YSGRIFENNU

Elfennau: Trefnu syniadau a gwybodaeth

Agweddau: Strwythur a threfn

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio elfennau a chynllun i gyflwyno gwybodaeth a syniadau'n eglur

Mapiau Meddwl

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd, Amgylchedd Naturiol

Creu map meddwl fel dosbarth â syniadau am waith ar gyfer y tymor ar y thema “Byw’n Wyrdd”.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Ysgrifennu'n gywir

Agweddau: Iaith

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio geirfa amrywiol a phriodol, gan gynnwys geiriau ac ymadroddion penodol

Ystyried yr Ymweliad Safle

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Ysgrifennu cofnod o ymweliad â lleoliad megis Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru neu'r Ganolfan Dechnoleg Amgen.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

YSGRIFENNU

Elfennau: Ysgrifennu'n gywir

Agweddau: Gramadeg, atalnodi, sillafu, llawysgrifen

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio strwythurau brawddeg amrywiol ar gyfer pwyslais ac effaith

Llythyr sy'n dwyn perswâd

ADCDF: Popeth

Ysgrifennu llythyr sy'n dwyn perswâd at rywun ag awdurdod am fater rydych wedi'i nodi'n berthnasol â'r ADCDF, megis prynu abwydfa neu leihau sbwriel yn y gymuned.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

YSGRIFENNU

Elfennau: Ysgrifennu'n gywir

Agweddau: Gramadeg, atalnodi, sillafu, llawysgrifen

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio strwythurau brawddeg amrywiol ar gyfer pwyslais ac effaith

Cerdd ADCDF

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Ysgrifennwch gerdd am blentyn sydd eisiau mynd i'r ysgol, ond nid ydynt yn gallu, mewn gwlad sy'n datblygu.

Dolen:

www.sendmyfriend.org/resource_type/video

DATBLYGU RHESYMU RHIFIADOL

Elfennau: Nodi prosesau a chysylltiadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Trosglwyddo sgiliau mathemategol i amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd
- Nodi'r camau priodol a'r wybodaeth y mae ei hangen i gwblhau tasg neu i gyrraedd datrysiad
- Dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio
- Dewis a defnyddio offerynnau ac unedau mesur priodol
- Dewis strategaeth gwaith pen neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell
- Amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir

Adroddiadau Tywydd

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Cymharu adroddiadau tywydd â'r ysgol bartner.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DATBLYGU RHESYMU RHIFIADOL

Elfennau: Nodi prosesau a chysylltiadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Trosglwyddo sgiliau mathemategol i amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd
- Nodi'r camau priodol a'r wybodaeth y mae ei hangen i gwblhau tasg neu i gyrraedd datrysiad
- Dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio
- Dewis a defnyddio offerynnau ac unedau mesur priodol
- Dewis strategaeth gwaith pen neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell
- Amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir

Blychau adar

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Creu blychau adar drwy ddefnyddio pren gwastraff a'u hongian.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DATBLYGU RHESYMU RHIFIADOL

Elfennau: Nodi prosesau a chysylltiadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Trosglwyddo sgiliau mathemategol i amrywiaeth o gyd-destunau a sefyllfaoedd bob dydd
- Nodi'r camau priodol a'r wybodaeth y mae ei hangen i gwblhau tasg neu i gyrraedd datrysiad
- Dewis mathemateg a thechnegau priodol i'w defnyddio
- Dewis a defnyddio offerynnau ac unedau mesur priodol
- Dewis strategaeth gwaith pen neu ysgrifenedig briodol a gwybod pryd mae'n briodol defnyddio cyfrifiannell
- Amcangyfrif a delweddu maint wrth fesur a defnyddio'r unedau cywir

Traffic

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Cynnal arolwg traffig drŵy ddefnyddio camera cyflymder a mesurydd sain i gasglu data ac annog pobl i yrru'n fwy diogel y tu allan i'r ysgol.

Dolen:

<http://www.keepwalestidy.org/getting-started/getting-started/resources>

Fframwaith Llythrennedd

Blwyddyn 6

DATBLYGU RHESYMU RHIFIADOL

Elfennau: Cynrychioli a chyfathrebu

Mae dysgwyr yn gallu:

- Esbonio canlyniadau a gweithdrefnau'n fanwl gywir gan ddefnyddio'r iaith fathemategol briodol

Adroddiad ar swm yr ynni a ddefnyddir

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Adrodd ar faint o ynni a ddefnyddir i'r llywodraethwyr ysgol er mwyn cefnogi achos dros gael gwared ar fylbiau golau hen fasiwn i wella ôl troed amgylcheddol yr ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DATBLYGU RHESYMU RHIFIADOL

Elfennau: Cynrychioli a chyfathrebu

Mae dysgwyr yn gallu:

- Dewis a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol a chanddynt raddfeydd addas

Arolwg Mawr Adar yr Ysgol

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Cynnal yr Arolwg Mawr Adar yr Ysgol a llunio siartiau, diagramau a graffiau priodol i ddangos eich canfyddiadau.

Dolen:

www.rspb.org.uk/schoolswatch

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 1 filiwn a rhifau i 3 lle degol

Send my Friend

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Cymryd rhan yn yr ymgyrch dros addysg, sy'n ymchwilio i nifer y plant nad ydynt yn cael addysg mewn gwahanol wledydd.

Dolen:

www.sendmyfriend.org

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Defnyddio ffeithiau rhif a'r berthynas rhwng rhifau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Darllen ac ysgrifennu rhifau hyd at 1 filiwn a rhifau i 3 lle degol

Arbed Ynni

ADCDF: Treuliant a Gwastraff/Newid yn yr Hinsawdd

Darllen biliau ynni/dwr fel rhan o brosiect arbed ynni yn yr ysgol.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymarebau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio dealltwriaeth o ffracsiynau, degolion a'u cywerthedd canrannol syml, e.e. *dod o hyd i 25% o 60cm a gwybod bod hyn yn gywerth â 1/4 o 60cm*

Hippo the Water Saver

ADCDF: Treuliant a Gwastraff

Canfod swm y dŵr a arbedwyd drwy osod Hippo the Water Saver.

Dolen:

<http://www.livingandlearningwithwater.com/>

Mae'n cynnwys: Mae'n cynnwys, archwilio dŵr, archwilio'r amgylchedd, gofalu am ddŵr, meddwl am ddŵr

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymarebau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio dealltwriaeth o ffracsiynau, degolion a'u cywerthedd canrannol syml, e.e. *dod o hyd i 25% o 60cm a gwybod bod hyn yn gywerth â 1/4 o 60cm*

Amrywio rysâit

ADCDF: Hunaniaeth a Diwylliant

Cynyddu neu leihau swm y cynhwysion mewn rysâit, e.e. *sut i wneud digon o chapatis ar gyfer yr ysgol gyfan.*

Dolen:

http://www.bbc.co.uk/food/recipes/chapatis_77146

<http://www.dovesfarm.co.uk/recipes/chapattis-flat-breads/>

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymarebau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cyfrifo symiau canran ar sail 10%, e.e. 20%, 5%, 15%

Cynllun Lleihau Gwastraff

ADCDF: Treuliant a Gwastraff

Llunio cynllun lleihau gwastraff, gyda thargedau canrannol dros amser i leihau swm y gwastraff a gynhrychir gan yr ysgol.

Dolen:

<http://keepwalestidy.org/getting-started/getting-started/resources>

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Ffracsiynau, degolion, canrannau a chymarebau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio cymhareb a chyfrannedd syml

Gwastraff a ailgylchir v gwastraff na gaiff ei ailgylchu

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Cadw cofnod o'r gymhareb rhwng y gwastraff a ailgylchir a'r gwastraff na gaiff ei ailgylchu gan yr ysgol dros gyfnod.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau gwaith pen a rhai ysgrifenedig

Mae dysgwyr yn gallu:

- Adio a thynnu rhifau drwy ddefnyddio rhifau llawn a degolion

Ymchwilio i Dreuliant

ADCDF: Treuliant a Gwastraff

Ymchwilio i dreuliant ynni/dŵr a'r costau yn yr ysgol drŵy ddefnyddio mesuryddion a biliau.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Cyfrifo gan ddefnyddio dulliau gwaith pen a rhai ysgrifenedig

Mae dysgwyr yn gallu:

- Lluosi rhifau 2-ddigid a 3-digid â rhif 2-ddigid

Sawl un?

ADCDF: Treuliant a Gwastraff

Fel rhan o brosiect gwastraff, cyfrifo nifer y poteli llaeth a ddefnyddir yn yr ysgol bob wythnos, mis etc.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Amcangyfrif a gwirio

Mae dysgwyr yn gallu:

- Gwirio atebion drwy ddefnyddio gweithrediadau gwrthdro

Siop Fwyd Masnach Deg

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau

Archwilio cyfrifon eich siop fwyd Masnach Deg.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Amcangyfrif a gwirio

Mae dysgwyr yn gallu:

- Amcangyfrif trwy dalgrynnu i'r 10, 100, 1,000 neu rif llawn agosaf

Ynni Adnewyddadwy

ADCDF: Amgylchedd Naturiol, Newid yn yr Hinsawdd

- Cyfrifo, i'r 1,000 agosaf, nifer y cartrefi a bwerir gan wynt a dwr yng Nghymru/de Cymru/ardal leol.
- Cyfrifo, i'r 1,000 tunnell agosaf, swm y CO₂ a arbedir drwy ddefnyddio'r ffynonellau ynni adnewyddadwy yng Nghymru/de Cymru/ardal leol.

Dolen:

http://www.caerphilly.gov.uk/pdf/Environment_Planning/LDP-Examination-Documents/W55-Renewable-Energy-Route-Map-for-Wales.pdf

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Rheoli arian

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio'r termau 'elw' a 'cholled' mewn gweithgareddau prynu a gwerthu a gwneud cyfrifiadau ar gyfer hyn

Menter fach

ADCDF: Treuliant a Gwastraff

Datblygwch fenter fach sy'n cynhyrchu eitemau wedi'u gwneud yn rhannol o wastraff a'u gwerthu yn ystod ffair haf/wythnos menter. Cyfrifwch y pris gwerthu a chofnodwch werthiannau, a chyfrifwch a wnaed elw neu golled wrth werthu eitemau.

Dolen:

<http://www.enterprisetroopers.bigideaswales.com/>

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Rheoli arian

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio'r termau 'elw' a 'cholled' mewn gweithgareddau prynu a gwerthu a gwneud cyfrifiadau ar gyfer hyn

Bore Coffi Masnach Deg

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau, Cyfoeth a Thlodi

Cynnal Bore Coffi Masnach Deg.

Dolen:

<http://fairtradewales.com/>

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU RHIF

Elfennau: Rheoli arian

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cymharu prisiau a deall pa un yw'r gwerth gorau am arian

Cynnyrch Lleol

ADCDF: Iechyd, Dewisiadau a Phenderfyniadau

Ymweld â siop a chymharu prisiau ffrwythau neu lysiau ffres. Ystyried cynigion arbennig, megis dau am bris un, a chyfrifo cost yr uned. Nodi ffactorau eraill, megis y wlad wreiddiol (milltiroedd bwyd) neu Masnach Deg, sy'n effeithio ar eich penderfyniad i brynu.

Dolen:

<http://fairtradewales.com>

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Hyd, pwysau, màs, cynhwysedd

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio iaith unedau imperial mewn defnydd bob dydd, e.e. *milltiroedd, peintiau*

Milltiroedd Bwyd

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau

Cyfrifo milltiroedd bwyd pryd poblogaidd yn y ffreutur.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Hyd, pwysau, màs, cynhwysedd

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio iaith unedau imperial mewn defnydd bob dydd, e.e. *milltiroedd, peintiau*

Wythnos Cerdded i'r Ysgol

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Defnyddio'r data o'ch wythnos Cerdded i'r Ysgol i gyfrifo faint o blant sy'n cerdded i'r ysgol a pha mor bell y maent yn cerdded.

Dolen:

<http://www.livingstreets.org.uk/walk-with-us/walk-to-school>

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Hyd, pwysau, màs, cynhwysedd

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio iaith unedau imperial mewn defnydd bob dydd, e.e. *milltiroedd, peintiau*

Coginio Byd-eang

ADCDF: Hunaniaeth a Diwylliant

Defnyddio rysáit i wneud pryd o'ch ysgol bartner mewn gwlad arall.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Amser

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio a dehongli amserlenni i gynllunio digwyddiadau a gweithgareddau ac i wneud cyfrifiadau fel rhan o'r broses gynllunio

Amserlenni Cludiant Cyhoeddus

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Defnyddio amserlen (gwefan Traveline Cymru) i gyfrifo hyd teithiau o'ch cymuned i wahanol leoedd yng Nghymru. Nodi'r mathau o drafnidiaeth y byddech yn eu defnyddio.

Dolen:

www.traveline-cymru.info/

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Amser

Mae dysgwyr yn gallu:

- Amcangyfrif faint o amser y bydd taith yn ei chymryd

Amseroedd Cerdded

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol,

Amcangyfrif cerdded i leoedd yn y gymuned, e.e. *ardal goedwig, llyfrgell leol. Cerddwch y daith i weld pa mor agos yw eich amcangyfrif i'r amser cerdded gwirioneddol.*

Dolen:

Defnyddiwch fapiau google.

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Tymheredd

Mae dysgwyr yn gallu:

- Mesur a chofnodi tymereddau, gan gynnwys darlleniadau positif a negatif

Tymereddau Dyddiol

ADCDF: Amgylchedd Naturiol, Hunaniaeth a Diwylliant

Defnyddio thermomedr i gwblhau siart sy'n dangos uchafswm a lleiafswm y tymereddau a geir bob dydd am flwyddyn ysgol, a'i gymharu â'ch ysgol bartner.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Tymheredd

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cyfrifo gwahaniaethau mewn tymheredd, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â thymheredd sy'n codi a gostwng dros 0°C

Ystodau Tymheredd

ADCDF: Hunaniaeth a Diwylliant

Ymchwilio i ystodau tymheredd fel rhan o astudiaeth o fywydau pobl mewn lleoliadau megis y Ffindir, Nepal, Patagonia neu Lesotho.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Arwynebedd a chyfaint, ongl a safle

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cyfrifo arwynebedd sgwariau a phetryalau

Plannu Llysiau

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Cynllunio eich cynllun plannu llysiau.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Arwynebedd a chyfaint, ongl a safle

Gall dysgwyr:

- Cyfrifo arwynebedd sgwariau a phetryalau

Dylunio Gwelliannau Ynni

ADCDF: Dewisiadau a Phenderfyniadau/Treuliant a Gwastraff

Dylunio gwelliannau ynni ar gyfer eich ysgol yn y dyfodol, e.e. *cyfrifo arwynebedd y gwydr mewn ffenestri â'r bwriad o'u gorchuddio â haenen arbed ynni.*

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU MESUR

Elfennau: Arwynebedd a chyfaint, ongl a safle

Mae dysgwyr yn gallu:

- Defnyddio cyfeirnodau grid i nodi lleoliad

Datblygu Cynaliadwy yn eich Cymuned

ADCDF: Newid yn yr Hinsawdd

Defnyddio cyfeirnodau grid pedwar ffigur i nodi enghreifftiau o Ddatblygu Cynaliadwy yn eich cymuned neu yng Nghymru.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

DEFNYDDIO SGILIAU DATA

Elfennau: Casglu a chofnodi data. Cyflwyno a dadansoddi data.
Dehongli

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cynrychioli data drwy ddefnyddio:
Rhestrau, siartiau cyfrif, tablau, diagramau a thablau amllder
Siartiau bar, siartiau data grwp, graffiau llinell a graffiau trawsnewid

Gwobr Dysgwr Masnach Deg

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Defnyddio peth o'ch canlyniadau o'r Archwiliad Dysgwyr Masnach Deg i lunio graffiau, siartiau neu dablau priodol i'w harddangos at hysbysfwrdd.

Dolen:

<http://schools.fairtrade.org.uk/fairtrade-schools/become-fairtrade-school>

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU DATA

Elfennau: Casglu a chofnodi data. Cyflwyno a dadansoddi data. Dehongli canlyniadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Cynrychioli data drwy ddefnyddio:
Rhestrau, siartiau cyfrif, tablau, diagramau a thablau amllder
Siartiau bar, siartiau data grwp, graffiau llinell a graffiau trawsnewid

Arolwg Mawr Adar yr Ysgol yr RSPB

ADCDF: Yr Amgylchedd Naturiol

Cymryd rhan yn Arolwg Mawr Adar yr Ysgol yr RSPB.

Dolen:

<http://www.rspb.org.uk/schoolswatch/>

DEFNYDDIO SGILIAU DATA

Elfennau: Casglu a chofnodi data. Cyflwyno a dadansoddi data. Dehongli canlyniadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Dethol a dehongli gwybodaeth o ystod gynyddol o ddiagramau, amserlenni a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch)

Dehongli Canlyniadau Arolwg

ADCDF: Treuliant a Gwastraff

Dehongli gwybodaeth o wastraff/sbwriel neu arolwg ynni fel canolbwynt i ymgyrch er mwyn sicrhau'r ymateb gorau.

Dolen:

Mae'n cynnwys:

Fframwaith Rhifedd

Blwyddyn 6

DEFNYDDIO SGILIAU DATA

Elfennau: Casglu a chofnodi data. Cyflwyno a dadansoddi data. Dehongli canlyniadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Dethol a dehongli gwybodaeth o ystod gynyddol o ddiagramau, amserlenni a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch)

Send A Cow

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi, lechyd

Bwyd a maeth yn Affrica a'r DU.

Dolen:

<http://www.sendacow.org.uk/lessonsfromafrica/>

DEFNYDDIO SGILIAU DATA

Elfennau: Casglu a chofnodi data. Cyflwyno a dadansoddi data.
Dehongli canlyniadau

Mae dysgwyr yn gallu:

- Dethol a dehongli gwybodaeth o ystod gynyddol o ddiagramau, amserlenni a graffiau (gan gynnwys siartiau cylch)

Wythnos Ddigidol

ADCDF: Cyfoeth a Thlodi

Dehongli graffiau ar fynediad i ddwr yn y gweithgaredd hwn ar-lein gan Oxfam.

Dolen:

www.digital-week.info/education/water_for_all/water/stats/index_pupil.htm

© 2011 Blackwell Publishing Ltd *Journal of Internal Medicine* 270: 103–110